

обсягом лісових ресурсів певної території, рівнем лісистості й структурою лісів. Кожна природна територія має специфічні екологічні проблеми, домінуючі напрями економічного розвитку, соціально культурні особливості, тому для кожної природної території повинен визначатися так званий «оптимальний соціально-екологічний ресурс», який визначається не тільки оптимальним обсягом лісів, але й оптимальним рівнем лісистості та оптимальною структурою лісових насаджень.

Соціально-екологічні можливості (ресурс) лісів набувають форми товару, якщо на них існує (сформовано) попит (маркетингове середовище). Тобто існують реальні й потенціальні споживачі, які розуміють підприємницькі та соціальні вигоди від споживання такого ресурсу і готові за це платити.

Оцінку ринкових перспектив (маркетингового середовища) щодо соціально-екологічної складової ресурсу лісів доцільно починати з аналізу соціально-екологічного стану території та напряму економічного розвитку регіонів цих територій. Такий аналіз дасть змогу визначити екологічні проблеми, пакет соціальних та економічних замовлень населення і бізнесу, а також структурувати ці аспекти за рівнем небезпеки та ступенем важливості. Це допоможе сформуванню перспективи ринкових зрушень щодо використання соціально-екологічного потенціалу лісів.

За концепцією сталого розвитку, яка декларується на рівні політики лісогосподарювання, при певному рівні попиту на соціально-екологічні послуги можлива зміна структури лісового виробництва, принаймні на регіональному рівні, в сторону капіталізації нематеріальних благ лісу. Це може викликати необхідність корегувань планів відновлення лісів щодо структури породного складу існуючих насаджень та просторового розміщення ділянок нових насаджень.

УДК 336.1

Тоцька Олеся,
доцент кафедри менеджменту
Східноєвропейського національного
університету імені Лесі України

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСУВАННЯМ ОСВІТИ У ВВП КРАЇН ЄПВО

Розвиток освіти загалом і вищої зокрема забезпечує фінансування з бюджетів різних рівнів. Так, згідно ст. 78 «Фінансування системи освіти» ЗУ »Про освіту», держава забезпечує асигнування на освіту в розмірі не менше ніж сім відсотків ВВП за рахунок коштів державного, місцевих бюджетів та інших джерел фінансування, не заборонених законодавством. Фінансування вищої і післядипломної освіти здійснюється за рахунок коштів державного, місцевого бюджетів та інших джерел, не заборонених законодавством. Заклади освіти мають право отримувати фінансування різних видів та з різних джерел,

не заборонених законодавством. Державні і комунальні заклади освіти мають право розміщувати власні надходження на поточних рахунках, тимчасово вільні кошти – на депозитах у банках державного сектору, а також самостійно розпоряджатися надходженнями від зазначених коштів з метою провадження діяльності, передбаченої установчими документами [1].

Україна є однією з 48 країн-членів Європейського простору вищої освіти (ЄПВО) – унікальної міжнародної співпраці з питань вищої освіти, головною метою якої є збільшити мобільність персоналу та студентів і сприяти працевлаштуванню.

Проаналізуємо державні витрати на освіту як % ВВП усіх держав ЄПВО, і в тому числі України, з їх статистичних профілів, наведених на сайті Федерального статистичного офісу Німеччини [2]. Зауважимо, що роки, за які наведено дані, не всі однакові.

Отже, за показником державних витрат на освіту, найбільший % ВВП (7,0 і більше) спостерігався в п'яти нордичних країнах: Данія – 7,6 (2014); Ісландія – 7,7 (2015); Норвегія – 7,6 (2015); Фінляндія – 7,1 (2015); Швеція – 7,6 (2015).

Середній (5,0 і більше) – в 13 державах: Австрія – 5,5 (2015); Бельгія – 6,6 (2015); Естонія – 5,2 (2015); Кіпр – 6,4 (2015); Латвія – 5,3 (2015); Мальта – 5,3 (2015); Молдова – 6,7 (2017); Нідерланди – 5,4 (2015); Об'єднане Королівство – 5,5 (2016); Україна – 5,0 (2016); Франція – 5,5 (2015); Чехія – 5,8 (2015); Швейцарія – 5,1 (2016).

Найменший (<5,0) – в 27 країнах: Азербайджан – 2,9 (2016); Албанія – 4,0 (2016); Андорра – 3,2 (2017); Білорусь – 4,8 (2017); Болгарія – 4,1 (2013); Вірменія – 2,8 (2016); Греція – 4,0 (2005); Грузія – 3,8 (2017); Ірландія – 3,8 (2015); Іспанія – 4,3 (2015); Італія – 4,1 (2015); Казахстан – 2,9 (2017); Литва – 4,2 (2015); Ліхтенштейн – 2,6 (2011); Люксембург – 3,9 (2015); Німеччина – 4,8 (2015); Північна Македонія – 3,3 (2002); Польща – 4,8 (2015); Португалія – 4,9 (2015); Росія – 3,8 (2015); Румунія – 3,1 (2015); Сербія – 3,9 (2016); Словацька Республіка – 4,6 (2015); Словенія – 4,9 (2015); Туреччина – 4,3 (2015); Угорщина – 4,6 (2015); Хорватія – 4,6 (2013).

Зауважимо, що для решти трьох країн (Боснія і Герцеговина, Найсвятіший Престол, Чорногорія) дані на сайті були відсутні.

Отже, лідером за показником державних витрат на освіту як % ВВП була Ісландія (7,7 %), аутсайдером – Ліхтенштейн (2,6 %). Українська освіта фінансувалася на середньому рівні (5,0 %).

Проаналізуємо також динаміку загальних і державних витрат на освіту в нашій державі як % від ВВП за 2007–2018 рр. за даними Державної служби статистики України. Ці показники відображено на рис. 1.

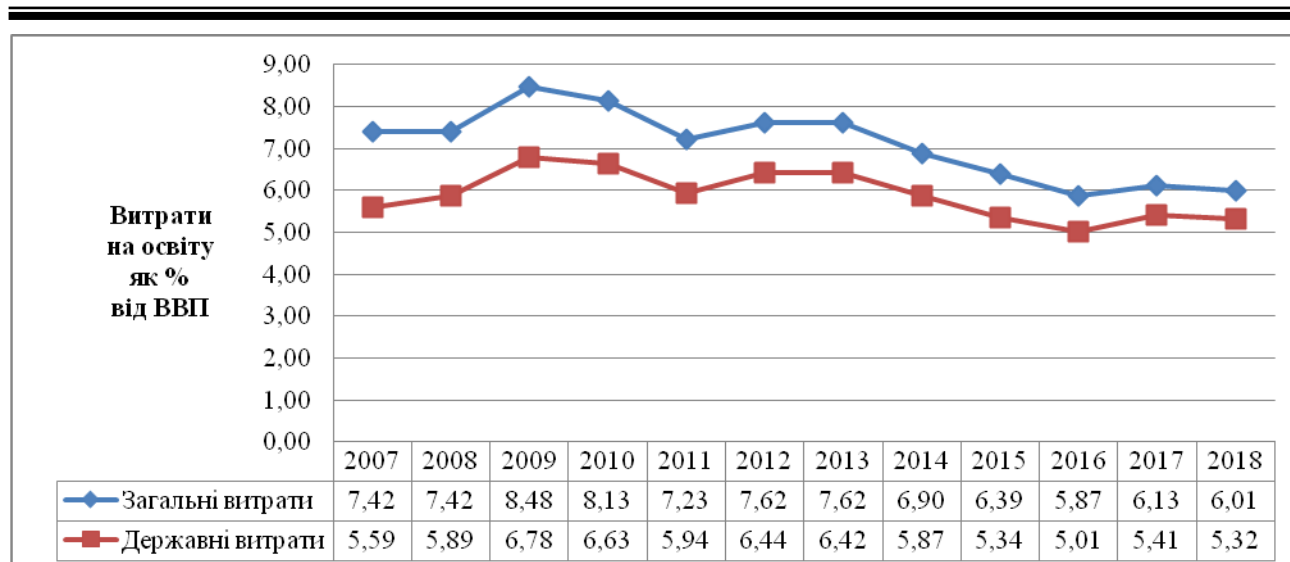

Рис. 1. Витрати на освіту як % від ВВП

Джерело: укладено автором на основі [3, 6; 4–6].

Як бачимо, за аналізований період найбільшу частку у ВВП країни загальні та державні витрати на освіту займали в 2009 р., найменшу – в 2016 р. Середнє значення загальних витрат за цей період становило 7,10 %, державних – 5,89 %. Декларовані в ЗУ «Про освіту» сім відсотків спостерігалися тільки по загальних витратах до 2013 р. включно.

Список використаної літератури

1. Про освіту: Закон України від 05 верес. 2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 01.04.2020).
2. Country profiles. Statistisches Bundesamt: веб-сайт. URL: https://www.destatis.de/EN/Themes/Countries-Regions/International-Statistics/_node.html (дата звернення: 09.04.2020).
3. Національні рахунки освіти України у 2016 році: статистичний збірник. Київ: Державна служба статистики України, 2018. 105 с. Державна служба статистики України: веб-сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 31.03.2020).
4. Валовий внутрішній продукт. Державна служба статистики України: веб-сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 31.03.2020).
5. Допоміжний (сателітний) рахунок освіти в Україні у 2017 році. Державна служба статистики України: веб-сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 31.03.2020).
6. Сателітний рахунок освіти в Україні у 2018 році. Державна служба статистики України: веб-сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 31.03.2020).